

ZAKON O UGOSTITELJSKOJ DJELATNOSTI – prijedlog

[Prijedlog zakona](#) usvojen je u prvom čitanju u Hrvatskom saboru dok se drugo čitanje i usvajanje zakona očekuje u rujnu. Iako je većina prijedloga Udruge ruralnog turizma Hrvatske odbijena u okviru Radne skupine i u e-[Savjetovanju](#), drugo čitanje nudi mogućnost izmjena od strane predlagatelja – Ministarstva turizma i sporta, matičnog ministarstva – Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, saborskih odbora, klubova i individualnih zastupnika.

Radi doprinosa daljnjem zagovaranju potreba i interesa agroturističkih djelatnika, ovaj dokument sadrži:

- a) sažetak prijedloga
- b) ocjenu stanja u agroturizmu
- c) prijedloge i obrazloženja URTH
- d) prijedlog potencijalnog novog poglavlja o pružanju ugostiteljskih usluga na poljoprivrednim gospodarstvima.

A) Sažetak prijedloga

Radi standardizacije usluga u seoskom agroturizmu odnosno pružanja ugostiteljskih usluga na poljoprivrednim gospodarstvima, predlaže se uvođenje novog dijela zakona koji bi obuhvatio sve organizacijske oblike poljoprivrednika, a ne samo OPG, uz zadržavanje postojećih odredbi o ugostiteljima.

U odnosu na postojeća pravila predlaže se:

- proširivanje obveze **vlastite proizvodnje** i na poljoprivrednike - ugostitelje koji se bave agroturizmom radi stvaranja jednakih uvjeta na tržištu;
- omogućavanje **uslužne prodaje proizvoda** drugih poljoprivrednika iz okolice u cilju povećanja turističke potrošnje (primjerice kupovina sira koji se koristi u objektu kušaonica ili izletišta na OPG-u). Isto je trenutno onemogućeno jer se zakonski tretira kao trgovina, a ne dopunska djelatnost OPG-a, a važno je radi povećanja turističke potrošnje uključivo i prihode ostalih poljoprivrednika i lokalnih zajednica, boljeg korisničkog iskustva i zaštite potrošača. Uvođenje ove odredbe ne zahtijeva izmjene Zakona i Pravilnika o upisniku OPG-a jer isti već predviđaju „ostale usluge“ u okviru dopunskih djelatnosti pružanja ugostiteljskih i turističkih usluga.
- **fleksibilizacija konzumacije minimalnih količina poljoprivrednih proizvoda** koji se nude u cilju prodaje ili pružanja turističkih usluga (prilikom obilaska gospodarstva, radionica i slično) kako ista ne bi zakonski bila tretirana kao kušanje proizvoda (primjerice za med); i
- omogućavanje **kratkotrajnog zaustavljanja kampera** u trajanju do 72 sata bez obveze registracije kampa ili kamp-odmorišta koja zahtijeva izmjene prostornih planova, a često je i nerentabilna za manje objekte, osobito u kontinentalnoj Hrvatskoj. Radi se o turistima visoke platežne moći koji dolaze u potpuno opremljenim vozilima i kojima nisu potrebni struja, voda i sl., a iskazuju sve veći interes za boravkom u vinogradima, voćnjacima, maslinicima i sl. Radi fleksibilnosti primjene vezano uz planove upravljanja destinacijom, zaštite od požara i sl. predlaže se proširivanje ovlasti jedinica područne (regionalne samouprave) da odlukom propišu uvjete na svom području.

Uz standardizaciju ugostiteljskih usluga u agroturizmu, ovakav pristup omogućit će daljnji razvoj agroturizma sukladno strateškim dokumentima uključivo i stvaranje povoljnijeg poslovnog okruženja, osigurati uvjete za fleksibilizaciju u propisima drugih ministarstava i adekvatnije statističko praćenje njegovih učinaka, te pozicioniranje na turističkoj karti Hrvatske kakvu zaslužuje zbog svoje autohtone ponude i važnosti za održivost ruralnih područja i opstanak hrvatskog sela.

B) Ocjena stanja u seoskom agroturizmu

Strategija održivog turizma do 2030. godine pozicionirala je **seoski agroturizam kao jedan od glavnih turističkih proizvoda** koji će se poticati u okviru provedbe Strategije i pripadajućih akata, i to zbog njegove **autohtone ponude, važnosti za održivost ruralnih područja i doprinosa svim važnijim ciljevima Strategije**. Poticanje razvoja seoskog turizma predviđa se stvaranjem pozitivnijeg poslovnog okružja uključivo zakonodavni okvir, kreiranjem uvjeta za stručnu podršku putem suradnje sa strukovnim udrugama u turizmu, i promocijom.

Strategija poljoprivrede do 2030. godine usmjerena je na jačanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede i stvaranje pozitivnog poslovnog okruženja za bavljenje poljoprivredom i s njom povezanih dopunskih djelatnosti što bi se, između ostalog, trebalo postići i **smanjivanjem administrativnog opterećenja**, i to osobito za male poljoprivrednike.

Iako se seoski agroturizam u Hrvatskoj razvija od sredine 1990', njegova **službena definicija u hrvatskom pravnom sustavu ne postoji** iako ovu kompleksnu djelatnost, koja ujedinjuje poljoprivrednu proizvodnju, turizam, ugostiteljstvo i kulturnu baštinu, trenutno **regulira preko 100 različitih zakona i pravilnika**, i njihovih izmjena, od čega je glavnina vezana uz djelatnost poljoprivrede. Odsustvo definicije i adekvatnog reguliranja može se pripisati kompleksnošću ove djelatnosti koju reguliraju **propisi čak 11 ministarstava, i koja je podložna postupanjima devet inspekcija**.

Prema neslužbenim podacima Udruge ruralnog turizma Hrvatske, u Hrvatskoj djeluje preko **1 100 pružatelja usluga seoskog agroturizma** koji djeluju u različitim organizacijskom oblicima poljoprivrednika (OPG, obrt, trgovačko društvo i/ili zadruga). Koherentni službeni podaci izostaju zbog neadekvatnog zakonodavnog okvira, a oni koji se vode su nedovoljno ažurirani zbog izazova u provedbi Zakona o OPG-u donesenog 2018. godine.

Uzimajući u obzir kako su **pružatelji seoskog agroturizma prvenstveno poljoprivrednici**, unatoč dugogodišnjim naporima URTH Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (MPŠR) nije definiralo osnovne parametre i preduvjete za diverzifikaciju agroturističkih gospodarstava (primjerice ovisno o veličini, uslugama, regiji ili slično) u okviru Zakona o poljoprivredi, što se koristi kao argument za zadržavanje *statusa quo* u novom zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti.

Dodatno, MPRŠ odbija fleksibilizirati primjenu HACCP-a u agroturizmu i uvjete prerade proizvoda koji se plasiraju isključivo u vlastitoj agroturističkoj ponudi, pozivajući se na **izostanak normi u Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti** odnosno definicije pružatelja usluga i agroturističkih ugostiteljskih usluga za sve organizacijske oblike poljoprivrednika. Naime, postojeći Zakon, donesen prije donošenja Zakona o OPG, agroturizam spominje samo kod odredbi o pružanju ugostiteljskih usluga na OPG-ovima čime se stječe dojam kako se agroturizmom u Republici Hrvatskoj bave isključivo OPG-ovi, što je netočno.

Zbog neadekvatnog zakonodavnog okvira, osobito vezano uz propise u domeni MPŠR, trenutno oko 90% OPG-ova posluje u sivoj zoni što je i glavni uzrok njihovog pasivnog uključivanja u rješavanje poslovnih izazova zbog straha od inspekcijskih nadzora.

Iskustva članova URTH, drugih pružatelja usluga te brojna istraživanja pokazuju kako **odsustvo definicije onemogućava sustavno praćenje seoskog agroturizma te negativno utječe na poslovanje pružatelja usluga, njegov razvoj i promociju**. Zbog toga je URTH kao članica Radne skupine predložila uvođenje novog poglavlja u zakonu, a koje bi standardiziralo ugostiteljske usluge i propisalo jednaka pravila za sve pružatelje usluga, neovisno o njihovom pravnom obliku.

Isto bi bilo u skladu i sa gorenavedenim strateškim dokumentima, kao i sa nacionalnom Strategijom razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine te strateškim dokumentima jedinica lokalne i regionalne samouprave.

Alternativno, u slučaju nemogućnosti prilagodbe Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti i ostalih propisa radi doprinosa zadanim strateškim ciljevima, **moguće je usvojiti i posebni Zakon o seoskom agroturizmu radi njegova iznimnog značaja za održivost ruralnih područja i opstojnost hrvatskog sela.**

C) Prijedlozi i obrazloženja URTH

Prijedlozi i obrazloženja Udruga ruralnog turizma Hrvatske temelje se na **iskustvima njenih članova i drugih pružatelja usluga iz cijele Hrvatske** kojima udruga pruža stručnu podršku. Isti su podijeljeni s drugim udrugama i relevantnim turističkim dionicima, i javno predstavljeni pri čemu je važno istaknuti kako nisu zaprimljene nikakve primjedbe. Nažalost, svi prijedlozi udruge kao članice Radne skupine za izradu novog zakona o ugostiteljskoj djelatnosti su odbijeni, i to bez alternativnih rješenja koja bi doprinijela realizaciji postavljenih strateških ciljeva.

Radi adekvatnog informiranja donositelja odluka, drugih turističkih dionika i opće javnosti, u nastavku donosimo pregled najznačajnijih izazova i prijedloge za njihovo rješavanje:

Problem 1 – Podjela na ugostitelje i one koji (samo) pružaju ugostiteljske usluge

Situacija: Zakon tretira obrtnike, trgovačka društva i zadruge kao ugostitelje, dok OPG-ove i privatne iznajmljivače smatra fizičkim osobama koje pružaju ugostiteljske usluge. Za iste su propisani povoljniji uvjeti poslovanja u odnosu na ugostitelje, i to u okviru zajedničkog poglavlja, ne uzimajući u obzir činjenicu kako propisi u ingerenciji ostalih ministarstava tretiraju OPG-ove kao ugostitelje (primjerice vezani uz HACCP, fiskalizaciju i sl.). Pritom je važno spomenuti kako se olakšani uvjeti poslovanja odnose isključivo na propise u ingerenciji MINTS, te kako su OPG-ovi sukladno Zakonu o OPG i drugim propisima poduzetnici koji se bave poljoprivredom i s njom povezanim dopunskim djelatnostima.

Dodatno, važno je istaknuti kako je **poslovanje OPG-ova u odnosu na privatne iznajmljivače značajno kompleksnije** pri čemu im zakon ne donosi nikakve pogodnosti. Naprotiv, iako se radi o fizičkim osobama koje se bave ugostiteljskom djelatnošću, Zakon dodatno obvezuje OPG-ove na pridržavanje sanitarnih uvjeta, a prostore u kojima se pružaju ugostiteljske usluge tretira jednako kao i kod ugostitelja. Ovo njihovu uslugu smještaja, ali i cjelokupno poslovanje čini značajno **nekonkurentnijim u odnosu na privatne iznajmljivače.**

Posljedice: Pozicioniranje OPG-ova uz privatne iznajmljivače dovodi do animoziteta ugostitelja, kako onih koji se bave agroturizmom, tako i svih ostalih, jer **narušava ustavom zajamčenu obvezu države da svim poduzetnicima osigura jednak pravni položaj na tržištu.** Dodatno, ovakvo pozicioniranje dovodi i do istih pravila u ostalim propisima u domeni MINTS, primjerice vezano uz paušalno plaćanje boravišne pristojbe što ne odgovara velikom broju OPG-ova u kontinentalnim županijama.

Primjeri:

- Privatni iznajmljivač i OPG iznajmljuju (ruralnu) kuću za odmor na istom području. Cijena najma na OPG je viša zbog viših troškova poslovanja.
- Privatni iznajmljivač i OPG pružaju uslugu noćenja s doručkom. OPG je obveznik primjene HACCP-a, privatni iznajmljivač nije.

Prijedlog: Uvođenje novog poglavlja – Pružanje ugostiteljskih usluga u seoskom agroturizmu koje bi sve poduzetnike – pružatelje usluga pozicioniralo u zajedničkom poglavlju.

Problem 2 - Različita pravila za različite organizacijske oblike poljoprivrednika i nestandardizirane ugostiteljske usluge u agroturizmu

Situacija: Seoskim agroturizmom bave se svi oblici poljoprivrednika (osim SOPG), i svi su poduzetnici. No zbog različitog pozicioniranja u Zakonu, na njih se primjenjuju različita pravila u pružanju ugostiteljskih usluga. Primjerice, Zakon propisuje obaveze OPG-ovima koje se ne primjenjuju na ostale poljoprivrednike/ugostitelje, kao što su primjerice vlastita poljoprivredna proizvodnja, usluživanje hrane na zahtjev gosta, kupovina dodatnih proizvoda isključivo od hrvatskih poljoprivrednika i slično, čime ih se stavlja u nepovoljniji položaj u odnosu na ostale pružatelje agroturističkih usluga.

Dodatno, različito pozicioniranje dovodi i do **dva pravilnika koji reguliraju istu ugostiteljsku uslugu** čime se primjenjuju različiti standardi u pružanju ugostiteljskih usluga, različiti nazivi vrsta, objekata i slično.

Posljedica: Ovakva podjela dovodi do nestandardiziranih ugostiteljskih usluga i različitih uvjeta poslovanja za pružatelje usluga koji se bave istom gospodarskom djelatnošću i pružaju iste agroturističke usluge čime se također **narušava ustavom zajamčena obveza države da svim poduzetnicima osigura jednak pravni položaj na tržištu**. Dodatno, kako se riječ agroturizam spominje isključivo u poglavlju o OPG-ovima, stvara se pogrešan dojam kako se agroturizmom bave isključivo OPG-ovi, što dovodi do izazova u raspisivanju natječaja, propisivanju prilagodbi u propisima ostalih ministarstava, i sl.

Primjeri:

- OPG mora usluživati hranu na zahtjev gosta, ugostitelj (poljoprivredni obrt, trgovačko društvo ili zadruga) ne mora.
- Ugostitelj u ugostiteljskom objektu može obavljati trgovinu sukladno propisima o trgovini, OPG se ne smije baviti trgovinom.
- OPG mora imati vlastitu poljoprivrednu proizvodnju, poljoprivrednik - ugostitelj ne mora.
- OPG ne može otvoriti konobu, a ugostitelj izletišta već može registrirati ugostiteljski objekt vrste krčma, klet ili konoba, iako ima prostorne mogućnosti za izletišta.

Prijedlog: Uvažavajući činjenicu da su OPG-ovi poduzetnici, jednako kao i druge fizičke osobe koje pružaju ugostiteljske usluge – obrtnici, predlažemo propisivanje zajedničkih odredbi za sve pružatelje agroturističkih usluga u okviru jedinstvenog, novog poglavlja – Pružanje ugostiteljskih usluga na poljoprivrednom gospodarstvu.

Rezultati: Jasno definirane usluge i pružatelji usluga u seoskom agroturizmu omogućuju standardizirane ugostiteljske usluge, bolje statističko praćenje učinaka seoskog agroturizma, i kvalitetniju podlogu za raspisivanje natječaja.

Problem 3 – Neujednačena obaveza minimalne vlastite poljoprivredne proizvodnje u agroturizmu

Situacija: Vlastita poljoprivredna proizvodnja je temelj seoskog agroturizma čija je **bit plasman što šireg dijapazona vlastitih poljoprivrednih proizvoda u vlastitoj turističkoj ponudi**. Vlastita poljoprivredna proizvodnja trenutno je **neadekvatno propisana Pravilnikom o pružanju ugostiteljskih usluga na OPG**, i odnosi se samo na OPG. Odredbe Pravilnika trenutno omogućuju bavljenje seoskim agroturizmom čak i onim OPG-ovima koji ništa ne proizvode čime se dovode u zabludu potrošači i stvara animozitet kod ugostitelja radi privida nelojalne konkurencije.

Dodatno, za poljoprivredne obrte i trgovačka društva **izostaju obvezujuće odredbe o vlastitoj proizvodnji** iako se bave istom djelatnošću.

Teorija i praksa u EU pokazuje kako je vlastita proizvodnja temelj agroturizma te se vlastita proizvodnja potrebna za registraciju i djelovanje agroturističkog objekta uglavnom definira postotkom vlastite sirovine potrebne za preradu proizvoda, minimalnom veličinom poljoprivrednog zemljišta i sl. Dodatno, vlastita proizvodnja uglavnom se propisuje **u okviru zakona kojima se regulira poljoprivredu**, i to sukladno različitim tipovima agroturističkih objekata. Primjerice, ukoliko su objekti/farme orijentirani više na turističke nego na proizvodne usluge, postotak vlastite

proizvodnje je manji, a moguće su i prilagodbe ovisno o regionalnim specifičnostima, primjerice za brdsko-planinska područja.

Prirodno je očekivati kako bi vlastitu poljoprivredna proizvodnju i ostale minimalne uvjeti za bavljenje seoskim agroturizmom trebalo propisati MPRŠ jer su **pružatelji agroturističkih usluga prvenstveno – poljoprivrednici**. To se međutim nije dogodilo unatoč višegodišnjim nastojanjima URTH. Ovaj argument trenutno se koristi za **zadržavanje statusa quo** jer se MINTS proglasio nenadležnim. No MINTS je i u važećem Zakonu preuzeo ulogu u definiranju potrebne poljoprivredne proizvodnje, i to putem Pravilnika o pružanju ugostiteljskih usluga na OPG koji se donosi uz supotpis MPRŠ. Pritom je važno napomenuti kako je ovaj Pravilnik u **direktnoj koliziji** s propisima u domeni MPŠR, konkretno Pravilnikom o upisniku OPG, o čemu je URTH obavijestila nadležna ministarstva, no njihov a adekvatna reakcija u vidu usuglašavanja pravilnika izostaje već gotovo dvije godine.

URTH istraživanja pokazuju kako **preko 90% pružatelja agroturističkih usluga ima najmanje jedan poljoprivredni proizvod** koji zadovoljava ovaj kriterij (vino, ulje, sirevi, suhomesnati proizvodi i sl.), a veliki broj i njih više od pet. Ostatak kolega, koji su svoje **poslovanje usmjerili dominantno prema pružanju turističkih usluga** (primjerice u Istri, Lici i u Konavlima), također ima najmanje jedan proizvod no isti ne stavlja na tržište zbog različitih razloga kao što su primjerice komplicirani uvjeti za preradu, male količine proizvoda, neinformiranost i sl.

Posljedica: Neadekvatno propisivanje vlastite poljoprivredne proizvodnje i to samo kod OPG-ova **također narušava ustavom zajamčenu obveza države da svim poduzetnicima osigura jednak pravni položaj na tržištu** jer OPG-ove stavlja u nepovoljniji položaj u odnosu na druge pružatelje agroturističkih usluga.

Primjeri:

- OPG mora imati vlastitu poljoprivrednu proizvodnju, ugostitelj/poljoprivrednik ne mora.
- OPG ne može peći kruh ili raditi tjestenine ukoliko nema minimalni udio vlastitog brašna, poljoprivrednim/ugostitelj, ugostitelj i privatni iznajmljivač mogu.

Prijedlog: Uzimajući u obzir a) nezainteresiranost MPŠR za definiranje i adekvatno reguliranje seoskog agroturizma, b) izostanak kvalitetnih podataka u domeni MPRŠ, c) usitnjenost poljoprivrednog zemljišta, i d) stanje u sektoru i regionalne specifičnosti, predlažemo da **glavni uvjet za pružanje ugostiteljskih usluga u seoskom agroturizmu bude najmanje jedan primarni poljoprivredni ili prehrambeni proizvod i/ili prerađevina koja se stavlja na tržište sukladno posebnim propisima, te koja je dostupna za kušanje i/ili kupnju tijekom cijele godine i/ili sezone, ukoliko objekt radi sezonski.**

Ovaj uvjet moguće je propisati Zakonom u okviru zajedničkog poglavlja kako bi bio obvezujući za sve poljoprivrednike koji pružaju agroturističke usluge te je potrebno propisati i rok prilagodbe radi usklađivanja poslovanja agroturističkih dionika u različitim dijelovima Hrvatske. Dodatno je moguće propisati i količine proizvoda, o čemu je potrebno provesti širu raspravu. Alternativno, moguće uvjete poljoprivredne proizvodnje moguće je propisati u Zakonom o poljoprivredi.

Rezultat: Utvrđivanje minimalno prihvatljivog uvjeta za sve pružatelje agroturističkih usluga osigurati će nedvosmislena tumačenja i lakše provođenje nadzora od strane turističke i poljoprivredne inspekcije, uz uvažavanje stanja na terenu te potreba pružatelja usluga.

Problem 4 – Izostanak obveze pružanja turističkih usluga

Situacija: Kao što mu i samo ime kaže, uz poljoprivredu, seoski agroturizam temelji se i na turističkim uslugama koje poljoprivrednici pružaju kako bi gostima i turistima približili svoj rad, predstavili kulturnu baštinu i/ili im omogućili sudjelovanje u poljoprivrednim aktivnostima. Pružanje turističkih usluga jedan je od elementarnih kriterija koje agroturističke dionike razlikuje od ugostitelja i privatnih iznajmljivača koji, iako se bave turizmom u širem smislu, ne

pružaju turističke usluge sukladno Zakonu o pružanju usluga u turizmu koji definira pružanje turističkih usluga na svim vrstama poljoprivrednih gospodarstava i u šumama šumoposjednika.

Pritom su **jedino OPG-ovi obavezni registrirati i prijaviti pružanje turističkih usluga kao dopunsku djelatnost** sukladno Zakonu o OPG, dok je ova opcija opcionalna za ostale poljoprivrednike/ugostitelje koji turizam registriraju u obrtnom odnosno trgovačkom registru.

Posljedica: Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti trenutno dozvoljava OPG-ovima, ali i drugim pružateljima agroturističkih usluga, da turističke usluge pružaju samo opcionalno.

Prijedlog: Uzimajući u obzir zadiranje reguliranja turističkih usluga u oba zakona, predlažemo da se svi objekti seoskog agroturizma obvežu na pružanje najmanje jedne turističke usluge u Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti.

Problem 5 – Ograničavanje seoskog agroturizma zaprečava njegov daljnji razvoj

Situacija: Sukladno Strategiji održivog turizma do 2030. godine, seoski agroturizam ne treba ograničavati nego poticati. Postojeća ograničenja u broju gostiju/turista koji mogu istovremeno boraviti/noćiti na OPG (80/20) preuzeta su po uzoru na druge države, no bez povezivanja s poljoprivrednom proizvodnjom i sagledavanja ukupnog poslovanja ovih objekata. Ovo ograničenje argumentira se navodno povoljnijim uvjetima poslovanja za OPG i obiteljskim aspektom seoskog agroturizma koji u Hrvatskoj nije zaživio, pri čemu je ograničenje postavljeno **bez uvažavanja različitih parametara kao što su veličina poljoprivrednog gospodarstva, obujam poljoprivredne proizvodnje, broj članova OPG, turističkih usluga i sl.**

Iako je intencija Zakona o OPG osigurati što veću i konkurentniju poljoprivrednu proizvodnju od strane OPG-ova, ovaj princip **ne uzima u obzir kako su dopunske djelatnosti ugostiteljstva i turizma također vezane uz poljoprivrednu proizvodnju** i kako ih je potrebno dodatno poticati i fleksibilizirati.

Koliko je ova djelatnost komplicirana za OPG-ove najbolje pokazuje činjenica kako se **zanemari broj OPG-ova bavi agroturizmom**. Od ukupno 108 180 OPG-ova, tek su 843 OPG-a registrirala pružanje ugostiteljskih, a 345 turističkih usluga (0,77 odnosno 0,32% od ukupnog broja OPG-ova). Pritom je važno napomenuti kako je intencija Strategije poljoprivrede do 2030., kao i samog Zakona o OPG stvaranje povoljnijeg i konkurentnijeg okruženja za rad OPG-ova u cilju opstojnosti hrvatskog sela i ruralnih područja.

Model ograničavanja broja posjetitelja i turista s godinama je postao ograničavajući faktor za razvoj agroturizma jer moderni turistički trendovi odnosno potražnja zahtijevaju i drugačije pristupe. Pritom su ograničenja, ukoliko ista postoje, u drugim EU članicama uglavnom vezana uz proizvodne resurse i tipove agroturističkih objekata, kao što je primjerice slučaj u Sloveniji i pojedinim talijanskim pokrajinama.

Dodatno, OPG-ovi koji se ozbiljnije bave poljoprivredom i seoskim agroturizmom su u sustavu PDV-a te ovi pružatelji usluga u financijskom i knjigovodstvenom smislu **imaju iste obaveze kao i obrti i trgovačka društva**, a time i troškove. Radi izbjegavanja ovog ograničenja i drugih nepovoljnih uvjeta prvenstveno u domeni MPŠR, prema procjenama URTH oko 30% OPG-ova osnovalo je i drugi poslovni subjekt čime se dodatno komplicira njihovo poslovanje i umanjuje konkurentnost na tržištu.

Posljedica: Ograničavanje broja posjetitelja i turista, a koje se u praksi poštuje selektivno, teoretski onemogućava više prihode OPG-ovima unatoč ulaganjima u ugostiteljske i turističke sadržaje i visokim troškovima poslovanja. Time ih se stavlja u nepovoljniji položaj u odnosu na druge pružatelje agroturističkih usluga te se također narušava **ustavom zajamčenu obveza države da svim poduzetnicima osigura jednak pravni položaj na tržištu**.

Dodatno, inzistiranje MPŠR na **rigoroznom modelu seoskog agroturizma** i jednakim propisima za male i velike poljoprivrednike uvezano uz proizvodnju vlastitih poljoprivrednih proizvoda koji se plasiraju isključivo o vlastitoj

turističkoj ponudi već dovodi do **odustajanja od seoskog agroturizma** i gašenja OPG-ova ili njihove preregistracije u privatne iznajmljivače, što je osobito vidljivo u Istarskoj i kontinentalnim županijama.

Primjeri:

- OPG i trgovačko društvo koje se bavi agroturizmom pružaju ugostiteljsku uslugu usluživanja hrane i pića za grupu od 100 djece. OPG je u prekršaju jer može istodobno primiti do 80 posjetitelja, ne prima grupu i ne ostvaruje prihode.
- Poljoprivredni obrt/ugostitelj i OPG proizvode pršut. Obrt ne mora imati minimalni dio vlastite sirovine i može nesmetano proizvoditi pršut i reklamirati ga kao vlastiti proizvod, OPG ne može.

Prijedlog: Potrebno je ukinuti bilo kakva ograničenja u broju gostiju/turista, a ukoliko se ista postavljaju, potrebno ih je vezati uz vlastitu proizvodnju i/ili druge parametre. Pri postavljanju eventualnih ograničenja potrebno je imati u vidu zahtjeve tržišta i interese potrošača, kao i interese i potrebe agroturističkih dionika.

Problem 6 – Zahtjevni i nekonkurentni uvjeti za kušanje minimalnih količina proizvoda

Situacija: Trenutni stav MINTS kako je za **kušanje minimalnih količina proizvoda, primjerice meda, potrebno registrirati kušaonicu** je nerealan i nerentabilan za većinu malih poljoprivrednika. Brojni poljoprivrednici nude obilazak svojih gospodarstava i održavaju radionice usmjerene boljem poznavanju poljoprivredne proizvodnje prilikom kojih se kušaju (ne degustiraju) minimalne količine proizvoda. Pritom se kušanja često odvijaju u vanjskim prostorima, a ponekad i u prostorima za održavanje radionica.

Dodatno, svrstavanje kušanja minimalnih količina proizvoda u ugostiteljsku uslugu povlači i **dodatne troškove** vezane primjerice uz HACCP i slično, što je za male poljoprivrednike, primjerice pčelare, nedostižno. Koliko je ovakav pristup nekonkurentan najbolje govori činjenica kako je u Hrvatskoj registrirano samo 155 kušaonica na OPG-ovima.

Prijedlog: Po uzoru na proizvode kao što je vino, a koje se može kušati u podrumu u cilju prodaje, konzumaciju minimalnih količina proizvoda koje se koriste prilikom pružanja turističkih usluga (obilazak gospodarstva, radionice i sl.) potrebno je tretirati kao turističku, ne ugostiteljsku uslugu s ciljem povećanja konkurentnosti i turističke potrošnje.

Problem 7 – Nefleksibilni uvjeti kampiranja suprotni su potražnji turista

Situacija: Zakon za sve oblike kampiranja propisuje obavezu registracije kampa ili kamp-odmorišta na OPG te istovremeno zabranjuje kampiranje izvan registriranih objekata. Registracija kampa ili kamp-odmorišta na OPG je dug, kompliciran i skup proces, a često i neizvediv zbog prostornih planova kojima se određuju kamping zone.

Nepovoljno okruženje rezultira malim brojem registriranih kampova i kamp-odmorišta općenito, pa tako i na svim vrstama poljoprivrednih gospodarstava, osobito u kontinentalnoj Hrvatskoj. No potražnja korisnika kampera (autodomova) za kratkotrajnim kampiranjem je u značajnom porastu pri čemu isti za stajanje do 72 sata ne traže sadržaje raspoložive u kampovima i/ili kamp odmorišta poput struje, vode, kanalizacije i sl. jer se radi o visokoopremljenim vozilima.

Europska praksa pokazuje široku rasprostranjenost kampiranja na agroturističkim gospodarstvima koje, osim što omogućuje boravak u prirodi, potiče upoznavanje i značajnu potrošnju u destinacijama. U Sloveniji su stajališta ili odmorišta za autodomove podložna registraciji, uz ispunjavanje minimalnih uvjeta koji su trenutno značajno fleksibilniji od onih u Hrvatskoj. Koliko je registracija kampova i kamp odmorišta nerentabilna, najbolje pokazuje **zanemariv broj registriranih kampova u kontinentalnoj Hrvatskoj.**

Prijedlog: Potrebno je omogućiti i regulirati **kratkotrajno zaustavljanje autodomova** (kampera) na agroturističkim gospodarstvima, uz propisivanje minimalnih uvjeta i poštivanje mjera zaštite od požara. Uzimajući u obzir dostupnost kamping infrastrukture i regionalne specifičnosti, potrebno je razmotriti i omogućavanje ograničavanja ovog prava od strane JLRS. Alternativno, uslugu zaustavljanja autodomova moguće je tretirati kao turističku uslugu najma prostora na poljoprivrednim gospodarstvima, no time se gubi mogućnost ubiranja turističke pristojbe.

Rezultat: Povećani kapaciteti za prihvata kampera dovest će do veće turističke potrošnje u ruralnim područjima i boljeg posjetiteljskog iskustva čime će se utjecati na dobrobit lokalnog stanovništva.

D) Prijedlog novog dijela zakona

DIO ŠESTI

PRUŽANJE UGOSTITELJSKIH USLUGA NA POLJOPRIVREDNOM GOSPODARSTVU

Poljoprivredno gospodarstvo i ugostiteljske usluge koje se mogu pružati na poljoprivrednom gospodarstvu

- (1) Poljoprivredno gospodarstvo u smislu ovoga Zakona jest poljoprivredno gospodarstvo upisano u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava ili Upisnik poljoprivrednika kao poljoprivredni obrt, trgovačko društvo ili zadruga sukladno posebnim propisima.
- (2) Poljoprivredno gospodarstvo pruža ugostiteljske usluge:
1. u okviru redovne djelatnosti sukladno članku 5. stavku 1. ovoga Zakona ili
 2. u okviru dopunske djelatnosti sukladno članku 5. stavku 3. ovoga Zakona.
- (3) Na poljoprivrednom gospodarstvu mogu se pružati sljedeće ugostiteljske usluge:
1. pripremanje i usluživanje jela, pića i napitaka iz pretežito vlastite proizvodnje
 2. usluživanje radi kušanja mošta, vina, voćnih vina, drugih proizvoda od vina i voćnih vina, jakih alkoholnih pića, domaćih narezaka, ulja, pčelinjih i drugih proizvoda iz vlastite proizvodnje u uređenom dijelu stambenog ili gospodarskog objekta, u zatvorenom, natkrivenom ili na otvorenom prostoru
 3. smještaja
- (4) Na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, usluge iz stavka 3. ovoga članka mogu se pružati za:
1. 100 gostiju odnosno izletnika istodobno, za usluge iz točke 1. i 2.
 2. 100 gostiju istodobno u svim oblicima smještaja, od čega do 50 gostiju u najviše 25 soba, u koji broj se ne ubrajaju pomoćni kreveti, i/ili 60 gostiju u najviše 20 smještajnih jedinica u objektu za robinzonski smještaj, kampu i/ili kamp odmorištu u koji se broj ne ubrajaju djeca do 12 godina starosti, za usluge iz točke 3.
- (5) Iznimno, usluge iz stavka 4. točka 1. ovoga članka mogu se pružati i za više od 100 osoba odnosno izletnika, najviše deset puta tijekom kalendarske godine, uz obvezu prijave mjesno nadležnoj službi turističke inspekcije Državnog inspektorata najkasnije tri dana prije započinjanja pružanja navedenih usluga.
- (6) Nositelju ili članu obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, koji pruža i ugostiteljske usluge u domaćinstvu, ukupan smještajni kapacitet ne može prijeći kapacitet iz stavka 4. točke 2. ovoga članka.
- (7) Jela, pića i napici koji se uslužuju na poljoprivrednom gospodarstvu moraju biti uobičajeni za kraj u kojem je poljoprivredno gospodarstvo.

- (8) Pri pružanju usluga iz stavka 3. i 4. ovoga članka moraju biti ispunjeni uvjeti propisani posebnim propisima o sigurnosti hrane.
- (9) Konzumacija manjih količina primarnih poljoprivrednih proizvoda i prerađevina iz vlastite proizvodnje i s okolnih poljoprivrednih gospodarstava radi pružanja turističkih usluga ili prodaje, kao i usluge stajališta za autodomove u trajanju do 72 sata, u smislu ovog Zakona smatraju se uslugama u cilju turističke potrošnje.
- (10) Na poljoprivrednom gospodarstvu koje pruža ugostiteljske usluge sukladno ovome članku moraju se pružati usluge u turizmu sukladno propisima kojima je uređeno pružanje tih usluga.
- (11) Za pružanje ugostiteljskih usluga na poljoprivrednom gospodarstvu objekti u kojima se pružaju ugostiteljske usluge iz stavka 2. ovoga članka moraju ispunjavati minimalne uvjete za vrstu i uvjete za kategoriju.
- (12) Na pružanje usluga na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 29. stavaka 4. do 9., članaka 31. i 32., članka 36. stavka 3., članka 37. stavaka 1. do 4. te članaka 38., 39., 40. i 41. ovoga Zakona.
- (13) Na pružanje usluga sukladno stavku 2. točka 1. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju ostale odredbe ovoga Zakona.
- (14) Stambeni prostor u kojem poljoprivredno gospodarstvo pruža ugostiteljske usluge sukladno ovom Zakonu, za potrebe utvrđivanja drugih javnih davanja, naknada i sličnih obveza, ne smatra se poslovnim prostorom.
- (15) Poljoprivredno gospodarstvo iz stavka 1. ovoga članka može koristiti i komercijalni naziv turističko seljačko domaćinstvo, turističko seljačko gospodarstvo, seoski turizam, agroturizam i drugi odgovarajući naziv.
- (16) Predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave može donijeti odluku o uvjetima i elementima karakterističnim za kraj koji moraju biti ispunjeni za posebni standard smještajnih objekata kao i odluku o uvjetima vezano uz stajališta za autodomove.
- (17) Ministar pravilnikom, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poljoprivredu, propisuje minimalne uvjete za vrstu, kategorije, uvjete za kategorije, oznake za kategorije, oznake kvalitete, način označavanja kategorija vrste objekata za koje će se utvrditi poseban standard, vrste posebnih standarda, uvjete i elemente koji moraju biti ispunjeni za pojedini standard, oznake i način označavanja posebnih standarda te sastav povjerenstva koje provodi očevid u objektu, što se smatra pretežito vlastitom proizvodnjom, a što hranom, pićima i napicima uobičajenim za kraj u kojem se poljoprivredno gospodarstvo nalazi i vrste proizvoda koji ne moraju biti iz vlastite proizvodnje u smislu stavka 3. ovoga članka.“

Obrazloženje: Članak nudi kompromisno rješenje u odnosu na tekst prijedloga zakona i prijedloge zaprimljene u e-Savjetovanju na način da zadržava postojeće odredbe koje se odnose na poljoprivrednike koji pružaju ugostiteljske usluge kao ugostitelji, i većinu odredbi vezanih uz pružanje ugostiteljskih usluga na OPG-ovima, dok istovremeno uvodi zajedničke odredbe za sve organizacijske oblike poljoprivrednika koji pružaju ugostiteljske usluge u agroturizmu. Iako bi ukidanje ograničenja ili njihovo vezivanje uz poljoprivrednu proizvodnju na OPG-ovima bila idealna situacija, alternativno se nudi povećanje kapaciteta kako bi se omogućio prihvrat većih grupa izletnika i turista koji koriste usluge smještaja (1 autobus).

Članak će dovesti do standardiziranih usluga i zajedničkog odnosno jednog pravilnika za sve pružatelje usluga, otvoriti mogućnosti za prilagodbu ostalih propisa potrebama daljnjeg razvoja agroturizma (primjerice vezano uz HACCP i sl.) i olakšati njegovu promociju.

Uvjeti koje moraju ispunjavati poljoprivrednici za pružanje ugostiteljskih usluga na poljoprivrednom gospodarstvu

Članak 43.

(1) Za pružanje ugostiteljskih usluga poljoprivrednik je dužan ishoditi rješenje nadležnog upravnog tijela o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga na poljoprivrednom gospodarstvu.

(2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka izdaje se na zahtjev nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednoga gospodarstva ili osobe odgovorne za zastupanje u drugim organizacijskim oblicima poljoprivrednika ako ispunjava sljedeće uvjete:

1. da je poljoprivredno gospodarstvo upisano u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava ili Upisnik poljoprivrednika
2. da ima pravo korištenja objekta i/ili zemljišta u kojem, odnosno na kojem će se pružati ugostiteljske usluge iz članka 42. stavka 3. ovoga Zakona
3. da je poljoprivredno gospodarstvo kategorizirano kao mikro ili mali poduzetnik sukladno posebnim propisima o računovodstvu, ukoliko poljoprivrednu djelatnost obavlja kao trgovačko društvo, o čemu prilaže izjavu
4. da je priložio dokaz o pružanju turističkih usluga što potvrđuje:
 - a. OPG - rješenjem nadležnog upravnog tijela o upisu dopunskih djelatnosti
 - b. ostali oblici poljoprivrednika – izjavom o pružanju turističkih usluga.
5. da objekt u kojem će se pružati ugostiteljske usluge ispunjava minimalne uvjete i uvjete za kategoriju sukladno pravilniku iz članka 42. stavka 17. ovoga Zakona
6. da građevina – objekt u kojem će se pružati ugostiteljske usluge ispunjava uvjete sukladno posebnim propisima koji uređuju gradnju i prostorno uređenje, bez kojih, prema tim propisima, nadležno upravno tijelo ne može izdati rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti
7. da nema dospjelog nenaplaćenog dugovanja s osnove turističke pristojbe sukladno propisu kojim se uređuje plaćanje turističke pristojbe

(3) U slučaju odjave pružanja ugostiteljskih usluga, rješenje iz stavka 1. ovoga članka u istom objektu nositelj ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva mogu ishoditi nakon isteka godine dana od izvršnosti rješenja o ukidanju odobrenja iz članka 41. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona.

(4) Nadležno upravno tijelo dokaz o ispunjavanju uvjeta iz stavka 2. točke 5. ovoga članka pribavlja po službenoj dužnosti.

Obrazloženje: Članak je izmijenjen kako bi obuhvatio sve organizacijske oblike poljoprivrednika. U odnosu na Prijedlog zakona u stavku 2. dodane su točke 3. i 4. kako bi se a) očuvao obiteljski aspekt malih poduzeća i b) pribavili dokazi o pružanju turističkih usluga.

Ispunjavanje uvjeta za posebni standard i oznaku kvalitete na poljoprivrednom gospodarstvu

Članak 44.

Rješenje o ispunjavanju uvjeta za posebni standard i oznaku kvalitete izdaje se na zahtjev poljoprivrednog gospodarstva ako objekt ispunjava uvjete utvrđene pravilnikom iz članka 42. stavka 17. ovoga Zakona.

Obrazloženje: Članak je izmijenjen kako bi obuhvatio sve organizacijske oblike poljoprivrednika.

Radno vrijeme poljoprivrednog gospodarstva

Članak 45.

(1) Predstavničko tijelo odlukom propisuje radno vrijeme objekata na poljoprivrednom gospodarstvu unutar kojeg se mogu pružati ugostiteljske usluge.

(2) Poljoprivredno gospodarstvo dužno je na ulazu u objekt u kojem pruža ugostiteljske usluge vidno istaknuti obavijest o radnom vremenu, koje mora biti određeno unutar radnog vremena određenog odlukom iz stavka 1. ovoga članka, radnim, odnosno neradnim danima i pridržavati se istaknutog radnog vremena.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, poljoprivredno gospodarstvo može na ulazu u objekt istaknuti obavijest da posluje i uz prethodni dogovor, odnosno samo uz prethodni dogovor i/ili na poziv, u kojem slučaju istaknuta obavijest mora sadržavati i podatke o kontaktu.

Obrazloženje: Članak je izmijenjen kako bi obuhvatio sve organizacijske oblike poljoprivrednika.